

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (S2025/01246)

Åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och förenklad administration inom föräldrapenningen

Förslaget i sammandrag

I promemorian föreslås att Försäkringskassan ska få ompröva beslut om rätten till graviditetspenning, föräldrapenning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, smittbärarpenning, närståendepenning, bilstöd, bidrag till arbetshjälpmedel, ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser samt dagpenning och familjebidrag till totalförsvarspiktiga om det har skett någon ändring av betydelse i de förhållanden som var avgörande för beslutet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Sacos ställningstagande

Saco har beretts möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer på förslag som presenteras i promemorian.

Saco anser att arbetet med att förhindra och begränsa antalet felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen är viktigt. Om utbetalningarna sker felaktigt i allt för stor omfattning riskerar det att påverka förtroendet och legitimiteten för systemet. Tillgänglig statistik visar dessutom att det handlar om relativt mycket pengar som skulle kunna användas på ett betydligt bättre och mer ändamålsenligt sätt.

I en utredning tillsatt av Socialdepartementet konstaterades exempelvis att omkring 90 procent av de felaktiga utbetalningarna beror på att den enskilde inte har lämnat korrekta uppgifter eller inte fullgjort sin anmälningsskyldighet vid ändrade förhållanden och som därför påverkar rätten till eller storleken på socialförsäkringsförmånen (Ds 2025:8). Regeringen bedömer att det handlar om 15–20 miljarder kronor årligen som betalas ut felaktigt från välfärdssystemen. Saco anser givetvis att detta är ett förhållande som behöver begränsas.

I promemorian konstateras att möjligheterna att ändra ett beslut är begränsade idag. Ett fattat beslut ska förvisso inte utan vidare kunna ändras och den enskilde bör normalt sett kunna förvänta sig att beslutsfattare inte tar tillbaka ett gynnande beslut. Men beslutens orubblighet måste bygga på att det har fattats på rätt grund, och om

förutsättningarna har förändrats, så bör beslutet kunna omprövas. I promemorian föreslås att Försäkringskassan ska ges möjlighet att ompröva beslut om rätten till vissa förmåner (2.2-2.11) om det har skett någon förändring av betydelse i de förhållanden som var avgörande för beslutet. Att förändring ska vara *av betydelse* är dock viktigt att betona. Det ska alltså inte vara möjligt att ompröva ett beslut på grund av en mindre avvikelse. Avvikelsen ska kunna leda till en förändrad bedömning av rätten till förmånen och att utbetalningsbeloppet reduceras helt eller delvis och detta ska tydlig framgå av lagstiftningen.

Idag kan ersättning betalas ut i vissa fall trots vetskap om att den kommer att återkrävas, vilket innebär ett onödigt merarbete för myndigheten som enligt dagens regler innebär att Försäkringskassan är förhindrad att stoppa utbetalningen. Detta är givetvis en orimlig situation som behöver hanteras och som även kan orsaka problem och olägenheter för den enskilde, vilket speciellt gäller vid skattepliktiga förmåner.

Saco tillstyrker förslagen om att de angivna förmånerna ska omfattas av möjligheten för Försäkringskassan att ompröva rätten till ersättning om förhållandena har förändrats på ett sådant sätt att rätten till ersättning har reducerat helt eller delvis.

Saco tillstyrker också förslaget om att ta bort anmälningsplikten i föräldraförsäkringen. Av allt att döma fyller anmälningsplikten ingen funktion för Försäkringskassan.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andréén
Välfärdsekonom